

▼B**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF)
Nr. 1107/2006****af 5. juli 2006****om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder,
når de rejser med fly****(EØS-relevant tekst)**EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fælles-
skab, særlig artikel 80, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det indre marked for flytrafik bør komme alle borgere til gode. Handicappede og bevægelseshæmmede personer bør derfor, uanset om årsagen til deres handicap eller bevægelseshæmning er invaliditet, alder eller andre forhold, have samme mulighed for at rejse med fly som andre borgere. Handicappede og bevægelseshæmmede personer har samme ret som alle andre borgere til fri bevægelighed, valgfrihed og ikke-forskelsbehandling. Dette gælder også for rejser med fly.
- (2) Handicappede og bevægelseshæmmede personer bør derfor have adgang til befordring og bør ikke nægtes befordring som følge af deres handicap eller bevægelseshæmning, medmindre der er tale om lovfæstede begrundede sikkerhedshensyn. Luftfartsselskaber, deres agenter og rejsearrangørerne bør, før de registrerer en reservation fra handicappede og bevægelseshæmmede personer, gøre alt, hvad der med rimelighed kan forventes for at kontrollere, om et begrundet sikkerhedshensyn udelukker befordring af de pågældende personer på de relevante flyvninger.
- (3) Denne forordning bør ikke berøre andre passagerrettigheder, der er fastlagt i fællesskabslovgivningen, navnlig Rådets direktiv 90/314/EØF af 13. juni 1990 om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure ⁽³⁾, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved

⁽¹⁾ EUT C 24 af 31.1.2006, s. 12.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 15.12.2005 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 9.6.2006.

⁽³⁾ EFT L 158 af 23.6.1990, s. 59.

▼B

boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser⁽¹⁾. Såfremt den samme begivenhed udløser samme ret til tilbagebetaling eller ombooking i medfør af en af disse retsakter eller nærværende forordning, bør den pågældende person kun have mulighed for at udøve denne ret én gang efter eget valg.

- (4) For at sikre handicappede og bevægelseshæmmede personer samme mulighed for at rejse med fly som andre borgere bør de såvel i lufthavnen som om bord på flyet ydes en bistand, der imødekommer deres særlige behov ved hjælp af det nødvendige personale og det nødvendige udstyr. Af hensyn til den sociale integration bør denne bistand ydes omkostningsfrit for de pågældende.
- (5) Bistand, der ydes i lufthavne, som ligger på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, bør blandt andet gøre det muligt for handicappede og bevægelseshæmmede personer at bevæge sig fra et nærmere angivet ankomstmødested i en lufthavn til et fly og fra flyet til et nærmere angivet udgangsmødested i lufthavnen, herunder at gå om bord og gå fra borde. Der bør mindst udpeges mødesteder ved hovedindgangene til terminalbygninger, i områder med indcheckningskranker, på tog-, metro- og busstationer, ved taxiholdepladser og andre afsætningssteder samt på lufthavnsparkeringspladser. Bistanden bør tilrettelægges således, at afbrydelse og forsinkelse undgås, og sikre høje og ensartede standarder overalt i Fællesskabet og den bedst mulige brug af ressourcerne, uanset hvilken lufthavn og hvilket luftfartsselskab der er tale om.
- (6) For at nå disse mål bør det være det centrale organs ansvar at sikre bistand af høj kvalitet i lufthavnene. Da lufthavnenes forvaltningsorganer spiller en central rolle med hensyn til at yde service overalt i deres lufthavne, bør de pålægges det overordnede ansvar.
- (7) En lufthavns forvaltningsorgan kan selv yde bistand til handicappede og bevægelseshæmmede personer. Alternativt kan forvaltningsorganet i betragtning af den positive rolle, visse operatører og luftfartsselskaber tidligere har spillet, indgå en kontrakt med tredjemand om denne service, uden at dette berører anvendelsen af de relevante bestemmelser i fællesskabslovgivningen, herunder bestemmelserne om offentlige indkøb.
- (8) Bistanden bør finansieres på en sådan måde, at byrderne fordeles lige mellem alle passagerer, der benytter en lufthavn, og at ingen afskrækkes fra at befordre handicappede og bevægelseshæmmede personer. ►C1 Den bedste finansieringsmåde er antagelig at pålægge hvert flyselskab, der benytter en lufthavn, en afgift i forhold til antallet af passagerer, som dets fly befordre til og fra lufthavnen. ◀

⁽¹⁾ EUT L 46 af 17.2.2004, s. 1.

▼B

- (9) For især at sikre, at de gebyrer, der pålægges et luftfartsselskab, svarer til den bistand, der ydes handicappede og bevægelseshæmmede personer, og at disse gebyrer ikke anvendes til finansiering af andre af forvaltningsorganets aktiviteter end dets aktiviteter i forbindelse med tilvejebringelsen af denne bistand, bør der være fuld åbenhed omkring gebyrernes fastsættelse og anvendelse. Rådets direktiv 96/67/EF af 15. oktober 1996 om adgang til ground handling-markedet i Fællesskabets lufthavne ⁽¹⁾ og især bestemmelserne om adskillelse af aktiviteter bør derfor finde anvendelse, for så vidt det ikke strider mod denne forordning.
- (10) Lufthavnene og flyselskaberne bør ved tilrettelæggelsen af bistanden til handicappede og bevægelseshæmmede personer og uddannelsen af personale tage hensyn til del I, sektion 5, med tilhørende bilag i dokument 30 fra Den Europæiske Konference for Civil Luftfart (ECAC), og især til adfærdskodeksen for ground handling af bevægelseshæmmede personer som fastlagt i bilag J til nævnte dokument, gældende på tidspunktet for vedtagelsen af nærværende forordning.
- (11) Ved fastlæggelse af, hvordan nye lufthavne og terminaler skal indrettes, og i forbindelse med større ombygninger bør forvaltningsorganet så vidt muligt tage hensyn til handicappede og bevægelseshæmmede personers behov. Ligeledes bør luftfartsselskaber så vidt muligt tage hensyn til disse behov, når de fastlægger, hvordan nye og ombyggede fly skal indrettes.
- (12) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger ⁽²⁾ bør håndhæves strengt for at garantere respekt for handicappede og bevægelseshæmmede personers privatliv og sikre, at de oplysninger, der anmodes om, udelukkende anvendes til at opfylde forpligtelserne til bistand som fastlagt i denne forordning og ikke anvendes mod de passagerer, der søger den pågældende tjeneste.
- (13) Alle væsentlige oplysninger til luftfartspassagerer bør formidles på alternative måder, som er tilgængelig for handicappede og bevægelseshæmmede personer, og bør mindst være på de sprog, der er til rådighed for andre passagerer.
- (14) Såfremt kørestole eller andre hjælpemidler beskadiges under transporten, bør der udbetales erstatning til ejeren af hjælpemidlet efter bestemmelserne i international lovgivning, fællesskabslovgivning og national lovgivning.

⁽¹⁾ EFT L 272 af 25.10.1996, s. 36. Ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 af 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31. Ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

▼B

- (15) Medlemsstaterne bør overvåge og sikre overholdelse af denne forordning og udpege et egnet organ til at forestå håndhævelsen. Denne overvågning berører ikke handicappede og bevægelseshæmmede personers ret til domstolsprøvelse i henhold til national ret.
- (16) En handicappet eller bevægelseshæmmed person, der finder, at denne forordning er blevet overtrådt, bør kunne indbringe sagen for lufthavnens forvaltningsorgan eller det pågældende luftfartsselskab. Kan den handicappede eller bevægelseshæmmede person ikke opnå tilfredsstillende behandling på denne måde, bør vedkommende have mulighed for at klage til det eller de kompetente organer, som den relevante medlemsstat har udpeget.
- (17) Klager over bistanden i en lufthavn bør indbringes for det eller de organer til håndhævelse af denne forordning, som er udpeget af den medlemsstat, hvor lufthavnen er beliggende. Klager over bistanden fra et luftfartsselskab bør indbringes for det eller de organer til håndhævelse af denne forordning, der er udpeget af den medlemsstat, som har udstedt licensen til luftfartsselskabet.
- (18) Medlemsstaterne bør fastsætte sanktioner ved overtrædelser af denne forordning og sikre, at disse sanktioner finder anvendelse. Sanktionerne, der kan omfatte påbud om betaling af erstatning til den pågældende person, bør være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning.
- (19) Målene for denne forordning, som består i at sikre høje og ensartede beskyttelses- og bistandsniveauer overalt i medlemsstaterne og at sikre, at de økonomiske agenter handler på harmoniserede betingelser i det indre marked, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (20) I denne forordning overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som bl.a. Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder anerkender.
- (21) En ordning vedrørende udvidet samarbejde om anvendelsen af lufthavnen i Gibraltar blev vedtaget i London den 2. december 1987 af Kongeriget Spanien og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland i form af en fælles erklæring fra de to landes udenrigsministre. Denne ordning er endnu ikke iværksat —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Formål og anvendelsesområde

1. I denne forordning fastsættes der regler for beskyttelse af og bistand til handicappede og bevægelseshæmmede personer, når de

▼B

rejser med fly, både for at beskytte dem mod forskelsbehandling og for at sikre, at de får bistand.

2. Bestemmelserne i denne forordning finder anvendelse på handicappede og bevægelseshæmmede personer, der benytter eller agter at benytte kommerciel passagerflyvning, ved afrejse fra, transit gennem eller ankomst til en lufthavn, når lufthavnen er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse.

3. Artikel 3, 4 og 10 finder også anvendelse på passagerer, der afrejser fra en lufthavn beliggende i et tredjeland til en lufthavn beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, når det transporterende luftfartsselskab er et EF-luftfartsselskab.

4. Denne forordning berører ikke passagerernes rettigheder i henhold til direktiv 90/314/EØF og forordning (EF) nr. 261/2004.

5. I det omfang, der er konflikt mellem bestemmelserne i nærværende forordning og bestemmelserne i direktiv 96/67/EF, har nærværende forordning forrang.

6. Anvendelsen af denne forordning på Gibraltar lufthavn foregriber ikke henholdsvis Spaniens og Det Forenede Kongeriges retlige holdning i forbindelse med deres uoverensstemmelse med hensyn til suveræniteten over det område, hvorpå lufthavnen er beliggende.

7. Anvendelsen af denne forordning på Gibraltar lufthavn suspenderes, indtil den ordning, der er fastlagt i den fælles erklæring af 2. december 1987 fra udenrigsministrene for Kongeriget Spanien og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, er iværksat. Spaniens og Det Forenede Kongeriges regeringer underretter Rådet om datoen for denne iværksættelse.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- a) »handicappet« eller »bevægelseshæmmed person«: en person, hvis bevægelighed i forbindelse med benyttelsen af transportmidler er nedsat på grund af et fysisk handicap (sensorisk eller bevægelsesmæssigt, permanent eller forbigående), mentalt handicap eller nedsat funktionsevne af andre årsager eller alder, og hvis situation kræver passende opmærksomhed og tilpasning af de ydelser, alle passagerer har adgang til, på grundlag af den pågældendes særlige behov
- b) »luftfartsselskab«: et lufttransportsselskab med en gyldig licens
- c) »transporterende luftfartsselskab«: et luftfartsselskab, der udfører eller har til hensigt at udføre en flyvning i henhold til en kontrakt med en passager eller på vegne af en juridisk eller fysisk person, der har kontrakt med denne passager

▼B

- d) »EF-luftfartsselskab«: et luftfartsselskab med en gyldig licens udstedt af en medlemsstat i overensstemmelse med Rådets forordning (EØF) nr. 2407/92 af 23. juli 1992 om udstedelse af licenser til luftfartsselskaber ⁽¹⁾
- e) »rejsearrangør«: en rejsearrangør eller formidler som omhandlet i artikel 2, nr. 2) og 3), i direktiv 90/314/EØF
- f) »lufthavnens forvaltningsorgan« eller »forvaltningsorgan«: et organ, hvis opgave i henhold til den nationale lovgivning navnlig er administration og forvaltning af lufthavnens infrastrukturer samt koordinering af og kontrol med den aktivitet, som de forskellige operatører, der er til stede i den pågældende lufthavn eller det pågældende lufthavnssystem, udøver
- g) »lufthavnsbruger«: en fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for flybefordringen af passagerer fra eller til den pågældende lufthavn
- h) »lufthavnsbrugerudvalg«: et udvalg af repræsentanter for lufthavnsbrugere eller organisationer, der repræsenterer dem
- i) »reservation«: en billet eller et andet bevis, hvoraf det fremgår, at passagerens reservation er accepteret og registreret af luftfartsselskabet eller rejsearrangøren
- j) »lufthavn«: et område, der er specielt indrettet til landing, start og manøvrering af luftfartøjer, herunder også eventuelle tilknyttede anlæg, der er nødvendige af hensyn til flytrafikken og service af luftfartøjer, bl.a. nødvendige anlæg til betjening af den erhvervsmæssige luftrafik
- k) »lufthavnspareringsplads«: en parkeringsplads, der er beliggende på en lufthavns område eller er under direkte kontrol af en lufthavns forvaltningsorgan, og som direkte betjener de passagerer, der benytter denne lufthavn
- l) »erhvervsmæssig passagerflyvning«: passagerbefordring med fly, der udføres af et luftfartsselskab i form af ruteflyvning eller ikke-rute-flyvning, og som udbydes til offentligheden mod vederlag, enten selvstændigt eller som led i en pakkerejse.

*Artikel 3***Pålæg om befordring**

Et luftfartsselskab, dets agent eller en rejsearrangør må ikke under henvisning til en persons handicap eller bevægelseshæmning nægte:

- a) at acceptere en reservation til et fly, der afgår fra eller ankommer til en lufthavn, på hvilken denne forordning finder anvendelse
- b) den handicappede eller bevægelseshæmmede person at gå om bord i en sådan lufthavn, hvis den pågældende har en gyldig rejsehjemmel og reservation.

⁽¹⁾ EFT L 240 af 24.8.1992, s. 1.

▼B*Artikel 4***Undtagelser, særlige betingelser og information**

1. Uanset bestemmelserne i artikel 3 kan et luftfartsselskab, dets agent eller en rejsearrangør under henvisning til en persons handicap eller bevægelseshæmning nægte at acceptere en reservation fra den handicappede eller bevægelseshæmmede person eller nægte ombordstigning:

- a) hvis dette er nødvendigt af hensyn til de gældende sikkerhedsbestemmelser i folkeretten, fællesskabsretten eller den nationale ret, eller af hensyn til de sikkerhedskrav, der er fastsat af den myndighed, som har udstedt det pågældende luftfartsselskabs driftstilladelse («air operator's certificate»)
- b) hvis flyets størrelse eller adgangsforhold gør det fysisk umuligt at tage den handicappede eller bevægelseshæmmede person om bord eller befordre vedkommende.

Nægtes reservation under henvisning til de forhold, der er nævnt i første afsnit, litra a) og b), træffer luftfartsselskabet, dets agent eller rejsearrangør rimelige foranstaltninger til at foreslå et acceptabelt alternativ for den pågældende person.

En handicappet eller bevægelseshæmmed person, der er blevet nægtet ombordstigning under henvisning til vedkommendes handicap eller bevægelseshæmning, og den person, der ledsager den pågældende i henhold til denne artikels stk. 2, skal tilbydes tilbagebetaling af billetprisen eller mulighed for ombooking til en anden flyvning i henhold til artikel 8 i forordning (EF) nr. 261/2004. Retten til at vælge en returflyvning eller ombooking til en anden flyvning forudsætter, at alle sikkerhedskrav kan opfyldes.

2. Luftfartsselskabet, dets agent eller en rejsearrangør kan på samme betingelser som i stk. 1, første afsnit, litra a), forlange, at en handicappet eller bevægelseshæmmed person ledsages af en anden person, som er i stand til at yde den nødvendige bistand til den handicappede eller bevægelseshæmmede person.

3. Et luftfartsselskab eller dets agent oplyser om de sikkerhedsbestemmelser, som det eller den anvender ved befordring af handicappede og bevægelseshæmmede personer, samt om alle begrænsninger i personbefordringen eller i befordringen af hjælpemidler som følge af flyets størrelse, og disse oplysninger formidles i tilgængelig form og mindst på de sprog, der er til rådighed for andre passagerer. En rejsearrangør oplyser om sådanne sikkerhedsbestemmelser og begrænsninger i forbindelse med flyvninger, der indgår i pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure, som den tilrettelægger, sælger eller udbyder til salg.

4. Hvis et luftfartsselskab, dets agent eller en rejsearrangør gør brug af en undtagelse i henhold til stk. 1 eller 2, skal det eller den straks underrette den handicappede eller bevægelseshæmmede person om årsagerne hertil. Luftfartsselskabet, dets agent eller rejsearrangøren skal efter anmodning meddele disse årsager skriftligt til den handicappede eller bevægelseshæmmede person inden fem arbejdsdage fra anmodningen.

▼B*Artikel 5***Udpegning af ankomst- og udgangsmødesteder**

1. I samarbejde med lufthavnsbrugerne, i givet fald repræsenteret ved et lufthavnsbrugerudvalg, og organisationer, der repræsenterer handicappede og bevægelseshæmmede personer, udpeger en lufthavns forvaltningsorgan ankomst- og udgangsmødesteder inden for lufthavnsområdet eller på et sted, der er under direkte kontrol af forvaltningsorganet, såvel i som uden for terminalbygningerne, hvor handicappede eller bevægelseshæmmede personer let kan give meddelelse om deres ankomst til lufthavnen og anmode om bistand.
2. Ankomst- og udgangsmødestederne i stk. 1 skal være klart markeret og skal stille de vigtigste oplysninger om lufthavnen til rådighed i tilgængelig form.

*Artikel 6***Videregivelse af oplysninger**

1. Luftfartsselskaber, deres agenter eller rejsearrangører træffer alle fornødne foranstaltninger til modtagelse på alle deres salgssteder på de medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, af meddelelser fra handicappede eller bevægelseshæmmede personer om behov for bistand, også ved telefonsalg og salg via internettet.
2. Når et luftfartsselskab, dets agent eller en rejsearrangør får meddelelse om behov for bistand senest 48 timer før den offentliggjorte afgangstid for flyet, videregiver den senest 36 timer før den offentliggjorte afgangstid for flyet de relevante oplysninger:
 - a) til afgang-, ankomst- og transitlufthavnens forvaltningsorganer og
 - b) til det transporterende luftfartsselskab, hvis reservationen ikke blev foretaget hos det pågældende luftfartsselskab, medmindre luftfartsselskabets identitet ikke er kendt på meddelelsetidspunktet, i hvilket tilfælde oplysningerne videregives så hurtigt, som det er praktisk muligt.
3. I alle andre end de i stk. 2 nævnte tilfælde videregiver luftfartsselskabet, dets agent eller rejsearrangøren oplysningerne så hurtigt som muligt.
4. Snarest muligt efter et flys afgang meddeler det transporterende luftfartsselskab forvaltningsorganet i bestemmelseslufthavnen, hvis denne er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, antallet af handicappede og bevægelseshæmmede personer på det pågældende fly, der har brug for bistand som omhandlet i bilag I, og karakteren af denne bistand.

*Artikel 7***Ret til bistand i lufthavne**

1. Når en handicappet eller bevægelseshæmmet person ankommer til en lufthavn med henblik på at rejse med fly, er lufthavnens forvaltningsorgan ansvarligt for at sikre, at den i bilag I omhandlede bistand ydes på en sådan måde, at personen kan tage det fly, hvortil vedkommende har

▼B

en reservation, forudsat at den pågældendes særlige behov for sådan bistand er blevet meddelt det berørte luftfartsselskab, dets agent eller rejsearrangøren mindst 48 timer før den offentliggjorte afgangstid for flyet. Denne meddelelse omfatter også returflyvningen, hvis udrejsen og returflyvningen er booket hos samme luftfartsselskab.

2. Når brugen af en anerkendt ledsagehund er nødvendig, imødekommes dette behov, forudsat at det er meddelt luftfartsselskabet, dets agent eller rejsearrangør i overensstemmelse med eventuelle nationale regler for transport af ledsagehunde om bord på fly.

3. Hvis der ikke er afgivet nogen meddelelse i henhold til stk. 1, træffer forvaltningsorganet alle rimelige foranstaltninger til at yde den i bilag I omhandlede bistand på en sådan måde, at den pågældende kan tage det fly, hvortil vedkommende har en reservation.

4. Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse på betingelse af, at:

a) personen er til stede ved indcheckningen:

i) på det tidspunkt, der forud og skriftligt (herunder ved hjælp af elektroniske midler) er angivet af luftfartsselskabet eller rejsearrangøren, eller

ii) hvis der ikke er angivet noget tidspunkt, senest en time før den offentliggjorte afgangstid, eller

b) personen ankommer til et mødested inden for lufthavnsområdet, der er udpeget i henhold til artikel 5:

i) på det tidspunkt, der forud og skriftligt (herunder ved hjælp af elektroniske midler) er angivet af luftfartsselskabet, dets agent eller rejsearrangøren, eller

ii) hvis der ikke er angivet noget tidspunkt, senest to timer før den offentliggjorte afgangstid.

5. Når en handicappet eller bevægelseshæmmet person er i transit i en lufthavn, hvor denne forordning finder anvendelse, eller af et luftfartsselskab eller en rejsearrangør overføres fra det fly, hvortil vedkommende har en reservation, til et andet fly, er forvaltningsorganet ansvarligt for at sikre, at den i bilag I omhandlede bistand ydes på en sådan måde, at personen kan tage det fly, hvortil vedkommende har en reservation.

6. Ved en handicappet eller bevægelseshæmmet persons ankomst med fly til en lufthavn, hvor denne forordning finder anvendelse, er lufthavnens forvaltningsorgan ansvarligt for, at den i bilag I omhandlede bistand ydes på en sådan måde, at personen kan nå frem til sit udgangsmødested i lufthavnen som omhandlet i artikel 5.

7. Den bistand, der ydes, skal så vidt muligt være tilpasset den enkelte passagers særlige behov.

*Artikel 8***Ansvar for bistand i lufthavne**

1. En lufthavns forvaltningsorgan er ansvarligt for at sikre, at den i bilag I omhandlede bistand ydes uden yderligere omkostninger for handicappede og bevægelseshæmmede personer.

▼B

2. Forvaltningsorganet kan selv yde en sådan bistand. Alternativt kan forvaltningsorganet i overensstemmelse med sit ansvar indgå aftaler med en eller flere andre parter om ydelse af bistand, når kvalitetsstandarderne i artikel 9, stk. 1, overholdes. Forvaltningsorganet kan indgå en sådan aftale eller sådanne aftaler på eget initiativ eller efter anmodning, bl.a. fra et luftfartsselskab, efter høring af lufthavnsbrugerne, i givet fald repræsenteret ved et lufthavnsbrugerudvalg, og under hensyn til de eksisterende tjenester i den pågældende lufthavn. En eventuel afvisning af en sådan anmodning begrundes skriftligt af forvaltningsorganet.

3. En lufthavns forvaltningsorgan kan, uden at det må medføre forskelsbehandling af lufthavnsbrugerne, opkræve en særlig afgift til finansiering af denne bistand.

4. Denne særlige afgift skal være rimelig, omkostningsrelateret, gennemsigtig og fastsat af lufthavnens forvaltningsorgan i samarbejde med lufthavnsbrugerne, i givet fald repræsenteret ved et lufthavnsbrugerudvalg, eller en anden relevant enhed. Den særlige afgift pålægges lufthavnsbrugerne proportionalt med det samlede antal passagerer, det enkelte luftfartsselskab transporterer til og fra den pågældende lufthavn.

5. En lufthavns forvaltningsorgan adskiller regnskabet over dets aktiviteter i forbindelse med bistand til handicappede og bevægelseshæmmede personer fra regnskabet over dets øvrige aktiviteter i overensstemmelse med almindelig handelspraksis.

6. En lufthavns forvaltningsorgan stiller en revideret årsoversigt over de afgifter og udgifter, der er blevet henholdsvis opkrævet og afholdt i forbindelse med bistanden til handicappede og bevægelseshæmmede personer, til rådighed for lufthavnsbrugerne i givet fald via et lufthavnsbrugerudvalg, eller en anden relevant enhed samt til det eller de håndhævelsesorganer, der er omhandlet i artikel 14.

*Artikel 9***Kvalitetsstandarder for bistand**

1. Med undtagelse af lufthavne, hvor den årlige trafik er på under 150 000 kommercielle passagerbevægelser, fastsætter forvaltningsorganet i samarbejde med lufthavnsbrugerne, i givet fald repræsenteret ved et lufthavnsbrugerudvalg, og organisationer, der repræsenterer handicappede og bevægelseshæmmede personer, kvalitetsstandarder for den i bilag I omhandlede bistand og fastlægger de ressourcer, der er nødvendige til opfyldelse af disse standarder.

2. Ved fastsættelsen af sådanne standarder tages der fuldt hensyn til internationalt anerkendte politikker og adfærdskodekser til lettelse af befordringen af handicappede og bevægelseshæmmede personer, især ECAC-adfærdskodeksen for ground handling af bevægelseshæmmede personer.

3. En lufthavns forvaltningsorgan offentliggør sine kvalitetsstandarder.

4. Et luftfartsselskab og en lufthavns forvaltningsorgan kan nå til enighed om, at forvaltningsorganet yder de passagerer, som luftfartsselskabet transporterer til og fra lufthavnen, bistand af højere standard end

▼B

de standarder, der er fastsat i stk. 1, eller yder service ud over den service, der er omhandlet i bilag I.

5. Til finansiering deraf kan forvaltningsorganet ud over den i artikel 8, stk. 3, omhandlede afgift pålægge luftfartsselskabet en afgift, som skal være gennemsigtig, afpasset efter udgifternes størrelse og fastsat efter høring af det pågældende luftfartsselskab.

*Artikel 10***Bistand fra luftfartsselskaber**

Et luftfartsselskab yder omkostningsfrit den i bilag II omhandlede bistand til en handicappet eller bevægelseshæmmet person, som afrejser fra, ankommer til eller er i transit i en lufthavn, hvor denne forordning finder anvendelse, forudsat at personen opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, 2 og 4.

*Artikel 11***Uddannelse**

Luftfartsselskaber og lufthavnenes forvaltningsorganer sørger for:

- a) at deres eget personale og det personale, der er ansat af eventuelle underentreprenører, og som yder direkte bistand til handicappede eller bevægelseshæmmede personer, har kendskab til, hvordan de behov, som personer med forskellige former for handicap eller bevægelseshæmning har, imødekommes
- b) at lufthavnspersonale, som er i direkte kontakt med de rejsende, uddannes med henblik på øget bevidsthed om og ligebehandling af handicappede
- c) at alle nyansatte straks ved ansættelsen får handicaprelateret uddannelse, og at personalet får genopfriskningskurser efter behov.

*Artikel 12***Erstatning for tab eller beskadigelse af kørestole, andet mobilitetsudstyr og hjælpemidler**

Såfremt kørestole, mobilitetsudstyr eller andre hjælpemidler bortkommer eller beskadiges under håndteringen i lufthavnen eller transporten om bord på flyet, udbetales der erstatning til ejeren af hjælpemidlet i overensstemmelse med folkeretten, fællesskabsretten og national ret.

▼B*Artikel 13***Opfyldelsespligt**

Forpligtelser over for handicappede og bevægelseshæmmede personer i henhold til denne forordning må ikke begrænses eller ophæves.

*Artikel 14***Håndhævelsesorgan og dets opgaver**

1. Hver medlemsstat udpeger et eller flere organer, som er ansvarlige for håndhævelsen af denne forordning, for så vidt angår fly, der afgår fra eller ankommer til lufthavne beliggende på dens område. I givet fald træffer dette eller disse organer foranstaltninger til sikring af, at handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder respekteres, herunder at de i artikel 9, stk. 1, omhandlede kvalitetsstandarder overholdes. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen, hvilket eller hvilke organer der er udpeget.

2. Medlemsstaterne fastsætter, hvor det er relevant, at det eller de håndhævelsesorganer, der er udpeget i henhold til stk. 1, også sikrer tilfredsstillende gennemførelse af artikel 8, herunder for så vidt angår bestemmelserne om afgifter for at undgå konkurrenceforvriddning. De kan også udpege et særligt organ med henblik herpå.

*Artikel 15***Klageprocedure**

1. En handicappet eller bevægelseshæmmet person, der finder, at denne forordning er blevet overtrådt, kan indbringe sagen for lufthavnens forvaltningsorgan eller det berørte luftfartsselskab.

2. Hvis den handicappede eller bevægelseshæmmede person ikke kan opnå tilfredsstillende behandling på denne måde, kan vedkommende klage til det eller de organer, der er udpeget i henhold til artikel 14, stk. 1, eller til ethvert andet kompetent organ, der er udpeget af en medlemsstat, over en påstået overtrædelse af denne forordning.

3. Et organ i en medlemsstat, som modtager en klage, som henhører under ansvarsområdet for et organ, der er udpeget i en anden medlemsstat, videresender klagen til det pågældende organ i den anden medlemsstat.

4. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at underrette handicappede og bevægelseshæmmede personer om deres rettigheder i henhold til denne forordning og mulighederne for at klage til dette eller disse udpegede organ(er).

*Artikel 16***Sanktioner**

Medlemsstaterne fastsætter regler for, hvilke sanktioner der skal anvendes ved overtrædelse af denne forordning, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal

▼B

være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om disse regler og underretter den hurtigst muligt om alle senere ændringer, der berører dem.

*Artikel 17***Rapport**

Kommissionen aflægger senest den 1. januar 2010 rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om denne forordnings anvendelse og virkninger. Om fornødent ledsages rapporten af forslag til retsakter om mere detaljeret gennemførelse af denne forordnings bestemmelser eller revision deraf.

*Artikel 18***Ikrafttræden**

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes med virkning fra den 26. juli 2008 med undtagelse af artikel 3 og 4, som anvendes med virkning fra den 26. juli 2007.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

*BILAG I***Bistand under lufthavnenes forvaltningsorganers ansvar**

Bistand og arrangementer, der er nødvendige for at gøre det muligt for handicappede og bevægelseshæmmede personer at:

- give oplysning om deres ankomst til en lufthavn og anmode om bistand på de udpegede mødesteder i og uden for terminalbygningerne, jf. artikel 5
- bevæge sig fra et udpeget mødested til indcheckningsskranken
- checke ind og registrere bagage
- bevæge sig fra indcheckningsskranken til flyet, herunder opfylde udvandrings-, told- og sikkerhedsformaliteter
- gå om bord under anvendelse af elevatorer eller kørestole eller med anden fornøden bistand, alt efter behov
- bevæge sig fra flyets dør til deres pladser
- anbringe og hente bagage på flyet
- bevæge sig fra deres pladser til flyets dør
- gå fra borde under anvendelse af elevatorer eller kørestole eller med anden fornøden bistand, alt efter behov
- bevæge sig fra flyet til bagagehallen og hente bagage, herunder opfylde paskontrol- og toldformaliteter
- bevæge sig fra bagagehallen til et udpeget mødested
- nå frem til forbindelsesfly, hvis der er tale om transit, om fornødent med bistand både i flyet og på landjorden og i og mellem terminaler
- komme til at benytte toiletfaciliteter.

Bistås en handicappet eller bevægelseshæmmed person af en ledsager, skal denne, hvis der anmodes herom, have adgang til at yde den fornødne bistand i lufthavnen og ved ombordstigning og udstigning fra et fly.

Ground handling af alle nødvendige hjælpemidler, herunder hjælpemidler som f.eks. elektriske kørestole (forudsat, at der er givet 48 timers varsel, og med forbehold af eventuelle pladsmæssige begrænsninger om bord på flyet samt med forbehold af anvendelsen af relevant lovgivning om farligt gods).

Midlertidig erstatning af beskadigede eller mistede hjælpemidler, dog ikke nødvendigvis helt de samme.

I givet fald ground handling af anerkendte ledsagehunde.

Formidling af information, der er nødvendig for at tage fly, i tilgængelig form.

▼B*BILAG II***Bistand fra luftfartsselskaber**

Transport af anerkendte ledsagehunde i kabinen med forbehold af nationale regler.

Foruden medicinsk udstyr transport af højst to hjælpemidler pr. handicappet eller bevægelseshæmmet person, herunder elektriske kørestole (forudsat, at der er givet 48 timers varsel, og med forbehold af eventuelle pladmæssige begrænsninger om bord på flyet samt med forbehold af anvendelsen af relevant lovgivning om farligt gods).

Formidling af væsentlige oplysninger, der vedrører en flyvning, i tilgængelig form.

Alle rimelige foranstaltninger for at tilpasse siddepladsen efter den enkelte handicappede eller bevægelseshæmmede persons behov efter anmodning og med forbehold af sikkerhedsbestemmelserne og for så vidt det er muligt.

I givet fald bistand til at komme til at benytte toiletfaciliteter.

Bistås en handicappet eller bevægelseshæmmet person af en ledsager, træffer luftfartsselskabet alle rimelige foranstaltninger for at give vedkommende en siddeplads ved siden af den handicappede eller bevægelseshæmmede.